

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА НАЦІОНАЛЬНИХ ДОКТОРСЬКИХ ПРОГРАМАХ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Оксана Бойко,
магістр соціальної
роботи, аспірант,
старший викладач
Школи соціальної
роботи НаУКМА

Контекст

- Серед європейських країн Великобританія має найбільш усталені традиції розвитку вищої освіти з соціальної роботи.
- Перша у країні докторська програма з соціальної роботи була створена в Університеті Східної Англії (University of East Anglia) у 1998 році.
- Визнання важливості докторської підготовки з соціальної роботи на національному рівні.
- Дискусія щодо спрямованості докторської освіти із соціальної роботи: орієнтація виключно на підготовку академічних працівників/дослідників чи також і на практичну діяльність та надання послуг? Мета та завдання докторської освіти з соціальної роботи?

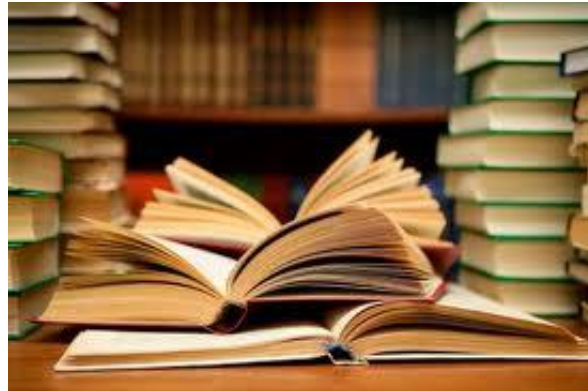
Найбільш поширені типи докторських програм із СР у ВБ

- 1) програми підготовки для здобуття наукового ступеню доктора філософії (Doctor of Philosophy (PhD або DPhil) із соціальної роботи;
- 2) програми підготовки для здобуття ступеню професійного доктора соціальної роботи (ProfD, PD);
- 3) програми підготовки для здобуття наукового ступеню PhD за результатами наукових публікацій (PhD by Publication)

Докторські програми з СР у Великій Британії

- Університетські докторські програми з соціальної роботи
- Національні докторські програми з соціальної роботи на базі Центрів/Партнерств досконалості докторської підготовки

ЗМІСТ НАЦІОНАЛЬНИХ ДОКТОРСЬКИХ ПРОГРАМ ІЗ СР У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Зміст навчання на ДП з СР у ВБ

- 1) Відповідність національним вимогам до формування компетентностей на докторському рівні освіти;
- 2) Акредитаційні вимоги до змісту національних ДП з СР;
- 3) Спеціалізація викладачів окремої докторської програми, кафедри чи департаменту соціальної роботи, створених на їх базі науково-дослідних центрів, або ж консорціумів ВНЗ;
- 4) Формування індивідуальних планів навчання на основі оцінки потреб докторантів та їх наукових інтересів.

Структура змісту професійної підготовки фахівців на національних докторських програмах із соціальної роботи у Великій Британії

- **Мета:** підготовка компетентних дослідників, здатних впливати на розвиток наукової бази знань, політики та практики у сфері соціальної роботи

Зміст навчання на національних докторських програмах із СР у Великій Британії

I. **ОБОВ'ЯЗКОВЕ НАВЧАННЯ НАВИЧКАМ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ:**

- 1) **основні методи проведення досліджень** (принципи дизайну дослідження; збір, обробка інформації; спеціалізовані інструменти і техніки; національні бази даних кількісних і якісних досліджень);
- 2) **розвиток основних дослідницьких компетентностей:**
 - загальних** (впорядкування бібліографічних джерел, використання комп'ютерних технологій; викладання, стажування; етичні і законодавчі аспекти проведення досліджень; взаємодія і збільшення сфери впливу дослідження; інтелектуальні права власності) і
 - універсальних** (комунікація, налагодження зв'язків, поширення інформації; лідерство, менеджмент зв'язків, управління процесом дослідження; особистісний і кар'єрний розвиток).

Зміст навчання на національних докторських програмах із СР (2)

II. Основне фахове вузькоспеціалізоване навчання: обов'язкові компоненти, пов'язані з СР; методи досліджень і фахові теоретичні знання, що складають основу соціальної роботи; формується безпосередньо Центрами на основі їх сильних сторін.

Зміст навчання на національних докторських програмах із СР (3)

III. Поглиблене навчання: вивчення тих предметів, які не входять до основних, але необхідні докторантам у процесі дослідження.

IV. Підготовка до міжнародних досліджень: стажування, проведення польового етапу дослідження за кордоном, вивчення іноземної мови, інституційні візити з метою розвитку співпраці або проходження дослідницької підготовки.

Зміст навчання на національних докторських програмах із СР (4)

V. Дослідницька практика:

- дисертаційне дослідження: підготовка, проведення, написання і захист;
- індивідуальна супервізія;
- навчання використанню підходів науково-обґрунтованої практики.

Основні рекомендації Ради з питань економічних і соціальних досліджень ВБ щодо основного змісту навчання з метою розвитку дослідницьких загальних і універсальних компетентностей

Загальні дослідницькі компетентності

1. **Компетентності впорядкування бібліографічних джерел і використання комп'ютерних технологій:**
визначення та використання бібліотечних ресурсів, інших бібліотечних джерел і методів;
техніки підготовки оглядів літератури, ознайомлення з новітньою літературою;
підготовка бібліографії власного дослідження; управління процесом дослідження, включно з обробкою результатів та іншими базовими комп'ютерними компетентностями, такими, як заповнення таблиць і баз даних;
техніки проведення досліджень з використанням мережі Інтернет (загальний пошук у мережі, навчання загальному і спеціалізованому пошуку і використанню інтернет-джерел з індексами соціальних наук, а також методи оцінювання досліджень, включно з рецензуванням і підготовкою оглядів книг.

Загальні дослідницькі компетентності (2)

- 2. Компетентності викладання та інший досвід роботи, який допомагає розвинути особистісні та професійні компетентності:** можуть передбачати стажування в державних структурах, бізнесових та неурядових організаціях; володіння іноземною мовою, особливо, якщо цього вимагає контекст дослідження, та інші.
- 3. Компетентності, пов'язані з володінням і застосуванням знань щодо питань, пов'язаних з етичними та законодавчими аспектами проведення досліджень,** конфіденційністю, повагою до прав інших учасників дослідження, а також ознайомлення і дотримання Етичних принципів проведення досліджень Ради з питань економічних і соціальних досліджень

Загальні дослідницькі компетентності (3)

4. **Компетентності налагодження взаємодії з користувачами і збільшення сфери впливу дослідження:** розуміння докторантами потенціалу суспільного й економічного впливу їх досліджень; компетентності взаємодії й обміну знаннями з користувачами у процесі розробки і формування дослідження). Навчання докторантів спрямоване на: 1) визначення потенційних переваг і бенефіціарів їх дослідження від початку і протягом життєвого циклу їх дослідження; 2) вироблення компетентностей, необхідних для ефективного співробітництва в процесі отримання нових знань; 3) вироблення компетентностей ініціативності та підприємництва; 4) вироблення компетентностей, які сприяють кращому застосуванню/використанню результатів досліджень у формуванні політики; 5) опанування компетентностями, які допомагають у налагодженні громадського та суспільного діалогу, в процесі проведення дослідження і поширення інформації про його результати.

Загальні дослідницькі компетентності (4)

5. Компетентності застосування інтелектуальних прав власності:
ознайомлення з можливостями та проблемними моментами академічного та комерційного використання власної дослідницької діяльності та інших осіб, включно з розумінням політики навчального закладу щодо інтелектуальної власності і відповідним навчанням.

Універсальні компетентності

1. *Компетентності комунікації, налагодження зв'язків, поширення інформації:*

вироблення компетентностей інформування щодо дослідження, просування його результатів, розбудови відповідних мереж з іншими дослідниками та зацікавленими сторонами в процесі проведення дослідження і поширення його результатів; презентація власних напрацювань академічним колегам, неакадемічним користувачам.

Для цього докторанти повинні мати можливість брати участь у роботі та готувати доповіді для семінарів, симпозіумів, конференцій, а також поширювати документи серед зацікавлених осіб та груп.

На початку докторського навчання та впродовж нього розвивають *основні компетентності академічного письма, представлення та поширення результатів дослідження*. Окрім того, створюють можливості для вироблення у докторантів таких компетентностей для застосування їх у *неакадемічному середовищі*, наприклад, для написання текстів чи виступів перед засобами масової інформації, громадськістю та державними органами.

Універсальні компетентності (2)

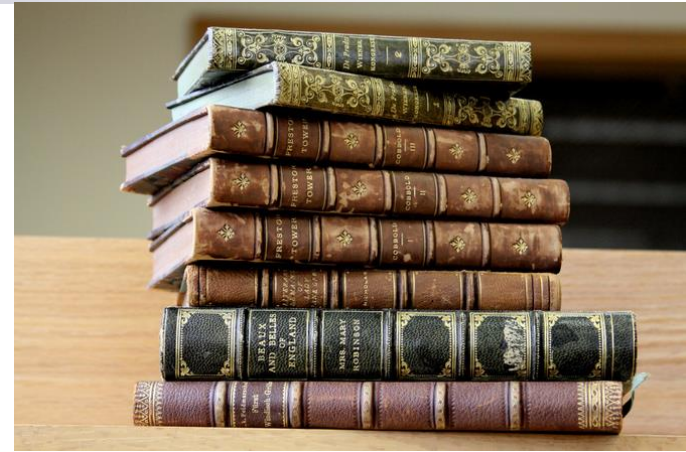
*Компетентності лідерства,
управління дослідженням та
управлінням зв'язками :*

- *компетентності лідерства,
менеджменту проекту та управління
часом,*
- *управління зв'язками,*
- *компетентності управління
ресурсами, доступними для
проведення дослідження.*

Універсальні компетентності (3)

3. **Компетентності особистісного і кар'єрного розвитку**
 - Активне заохочення докторантів до власного особистісного розвитку та спрямування власної професійної кар'єри.
 - Заохочення докторантів з боку навчальних закладів до формалізації діяльності з особистісного розвитку, у разі можливості, мінімальною вимогою має бути *розробка власного плану навчання у співпраці з супервізором* для того, щоб сформулювати розуміння їх професійних прагнень, особистих рис та компетентностей, і спланувати отримання необхідних для цього знань.
 - Заохочення докторантів до рефлексії щодо їх кар'єрного розвитку та активного управління ним, до різних видів діяльності, які допоможуть виробити корисні компетентності і знання для різних можливих напрямків їх кар'єри.
 - Інформування докторантів навчальними закладами щодо відповідної підтримки навчання їх професійному розвитку, особливо щодо наявних можливостей в межах самого закладу та права докторантів щодо них

ДЯКУЮ!

© При використанні матеріалів презентацій обов'язкове посилання:
Бойко О. Зміст професійної підготовки фахівців на національних докторських програмах із соціальної роботи у Великій Британії: Матеріали круглого столу «Запровадження програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи» (Київ, АПСВТ, 16 травня 2017 р.)